

LISTEK.

† Gregorij Jereb. Dne 5. m. m. je umrl v Trstu znani slovenski pisatelj, poštni oficijal *Gregorij Jereb* šele v 47. letu dōbe svoje. Pokojnik je priobčil dōkaj spisov v različnih časopisih slovenskih, sosebno rad pa je proučeval našo književno zgodovino in opisoval zaslužne književnike. Takó je v našem listu leta 1883. opisal Remca, leta 1884. Podmilšaka in Godino-Verdelskega, lani pa Franula de Weissenthurna in Pavla Knoblja. Večina teh životopisov se odlikuje po izredni korenitosti, marsikaj je v njih celó popolnoma novega. Za letos nam je obetal dōkaj zanimljivostij, žal, da ni mogel zvršiti svojega namena. — Vrli sotrudnik ostane našemu listu vedno v najdražjem spominu!

Slovensko gledališče. Zgodovina gledaliških predstav in dramatične književnosti slovenske. S štirimi slikami. Spisal *Anton Trstenjak*. Izdalo in založilo Dramatično društvo v Ljubljani. V Ljubljani. Natisnila »Národna Tiskarna.« 1892. — O tem delu, iz katerega je naš list lani priobčil poglavje »Slovenci v starem deželnem gledališči,« priobčimo posebno oceno šele prihodnjič, ker nam je došlo za to številko prepozno. Pri tej priliki pa bi prosili gg. pisatelje in založnike, ki reflektirajo na ocene v našem listu, naj nam pošiljajo svoje publikacije o pravem času kakor drugim listom, ker se nam je sicer težko ozirati nanje.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. — Obči zbor muzejskega društva je sklenil dne 23. prosinca t. l. izdajati svoja »Izvestja« odslej vsak drugi mesec v sešitkih, obsežajočih dve do tri tiskovne pōle; uredništvo novega časopisa pa se je izročilo arhivarju deželnega muzeja, g. *A. Koblarju*. Prvi zvezek tako preosnovanih »Izvestij« nam je došel minuli mesec v jako ukusni obliki in z izbrano tvarino. Najprej čitamo članek »Gradišče in gomile na gori sv. Magdalene pri Šmariji«, v katerem nam g. prof. *S. Rutar* opisuje znamenite starinske najdbe pri Šmariji. Spisu sta pridejani dve sliki; prva kaže situvacijski načrt zemljišča na gori Sv. Magdalene, druga predstavlja uspehe izkopavanja v zadnji jeseni. — V nastopnem članku priobčuje prof. *S. Rutar* še kratko slovensko-nemško starinoslovsko terminologijo, ki se odlikuje večinoma po jako lepih izrazih. — V članku »Slovenska osebna imena v starih listinah« je zbral g. prof. *J. Scheinigg* iz Redlichovega dela »Die Traditionsbücher des Hochstiftes Brixen vom 10. bis in das 14. Jahrhundert« blizu petdeset slovenskih imen, iz katerih je razvidno, da so bile slovenske kmetije v 11. in 12. stoletji na zemlji, kjer sedaj gospoduje nemščina, namreč po Gorenjem in Srednjem Štajerskem, po Gorenjem Koroškem in celó po Dolenjem Avstrijskem. — »Drobtinice iz furlanskih arhivov«, katere priobčuje g. *Anton Koblar*, nadaljujejo spis v prejšnjih dveh »Izvestjih« ter obravnavajo kranjske fare v alfabetskem redu. Veseli nas obet g. Koblarja, da namerja izčrpavati tudi podatke za zgodovino sosednih škofij. — Znani rastlinoslovec, g. župnik *S. Robič*, pričenja v tem zvezku »Izvestij« popis kranjskih mahov, katerih je nabral 366 različnih pasem, in sicer v okolici olševski in preddvorski, potem na Storžiči in Zaplati, v kokriški dolini, na Grintovci in Grebenu, na Šenturški gori in bližnjih planinah, v Kamniški Bistrici in na Veliki Planini kamniški; le kakih 8 do 10 pasem jih je z Notranjskega in visokega Gorenjskega. — Končno prinašajo »Mali zapiski« mnogo zgodovinskih zanimljivostij. — S prvim sešitkom letošnjih »Izvestij« je odbor gotovo ustregel vsem ónim rodoljubom, ki so že davno hrepeneli po strogo znanstvenem listu za slovensko domoznanstvo v domačem jeziku. Cena »Izvestij« je jako nizka: 2 gld. za tekoče leto. Člani »Muzejskega društva«, ki plačajo na leto po 3 gld., dobé »Izvestja« in dva zvezka nemških »Mittheilungen« (letos »Repertorium zu Valvasors Ehre des Herzogthums Krain« in zvezek

prirodnoznanse vsebine) brezplačno. Denar se pošilja »Muzejskemu društvu za Kranjsko« v Ljubljani.

Stanley in njegovo potovanje po Afriki. V Ljubljani. Tiskali in založili J. Blaznikovi nasledniki. 1892. 122 str. Cena 20 kr. — Vsebina lične knjižice je razvidna iz naslova. Brez dvojbe se bode hitro omilila po svojem živem in zanimivem pripovedovanju, vendar bi želeli, da so se zatrle nekatere jezikovne hibe. Ker je delce (prevod) namenjeno zlasti mladini in preprostem národu, nepotrebne so do malega vse tuje besede, katere čitamo kaj pogostoma. Sicer bodi knjižica toplo priporočena.

Stabat Mater. Naša dična »Glasbena Matica« je dne 24. in 27. sušca proizvajala najslavnejše delo češkega skladatelja A. Dvořaka »Stabat Mater« za soli, zbor in orkester, op. 58. Ako pomislimo, da bi bilo še pred nekaterimi leti v Ljubljani do cela nemogoče izvesti takšno monumentalno skladbo, in sicer izvesti zgolj z domačimi močmi, tedaj moramo zavzeti obstati pri teh koncertih in iskreno častitati našemu glasbenemu zavodu na njega prekrasnem napredku in uspehu. Danes nam seveda še ni mogoče priobčiti obsežnega poročila, pač pa bode »Ljubljanski Zvon« v prihodnji številki svojim čitateljem podal obširnejšo oceno, pisano s strogo glasbenega stališča. To pa moramo vsekakor poudarjati že sedaj, da se je gospod *M. Hubad*, najodličnejši dirigent, kar jih je kdaj vodilo naše pevske zборе, z rečenima koncertoma oslavil pred vsem slovenskim svetom in izven mej naše zemlje! Gospod Hubad vodi oba pevska zbora »Glasbene Matice« z jekleno roko, ne plašeč se nobenih težav in ne trpeč nobenega polovičarstva; njega zasluga je, da se pri nas vzbuja zmisel in ljubezen do visoke glasbene umetnosti, in samo tako je bilo mogoče, da se je skladba Dvořakova proizvajala in tudi poslušala, rekli bi, z ono iskreno pobožnostjo, ki se zamaknjena topi v veličastne glasbene lepote. Zabeležujemo še, da je zbor gospô in gospodičin poklonil svojemu pevovodji lovorjev venec s prekrasnimi trakovi, na katerih so zapisana imena vseh sodelujočih pevk, in sklepamo svoje začasno poročilo s ponosnim prepričanjem, da se je slovensko petje dne 24. in 27. sušca vzpelo na vrhunec glasbene umetnosti.

Slovensko gledališče. Meseca sušca so bile v deželnem gledališči te-le slovenske predstave: dne 1. sušca burka »Čevljar baron«, dne 5. sušca prvikrat »Krivoprisežnik«, ljudski igrokaz v treh dejanjih, spisal L. Anzengruber, preložil J. K.; dne 8. sušca veseloigra »Trije klobuki«, dne 11. sušca spevoigra »Teharski plemiči«, dne 16. sušca veseloigra »Bratranec« in opera »Cavalleria rusticana«, dne 19. sušca opera »Cavalleria rusticana« in veseloigra »Starinarica«, končno dne 22. sušca prvikrat »Lepa Vida«, drama v petih dejanjih, spisal dr. *J. Vošnjak*. — Anzengruberjev »Krivoprisežnik« se je predstavljal na korist učitelju, režiserju in igralcu »Dramatičnega društva«, g. *Ignaciju Boršniku*, in je uspel sosebno krasno. Imeli smo že pogostoma priliko naglašati izredne zasluge g. Boršnika za slovensko gledališče; kakó jih ceni in čišla naše občinstvo, to je ta večer poleg vencev pač razločno dovolj pokazala viharina pohvala, ki je zvenela g. beneficijantu od vseh strani. Predstavo zabeležujemo med najboljše v vsi gledališki dóbi, bodisi kar se tiče dela samega, bodisi gledé igranja. — Pri obeh predstavah Mascagnijeve opere je sodelovala kot gost gospodičina *Mařenka Volnarova* s češkega gledališča v Plznu s sijajnim uspehom. Takih ovacij, kakeršne je priredilo občinstvo tej umetnici (prvemu gostu slovenskega gledališča) sosebno pri drugi predstavi, ni bilo še nikoli v našem gledališči. Gospodičina Volnarova je pela Santuzzo nenavadno krasno; nje glas je takisto zvonek v nižjih kakor višjih ležah, predavanje izrazovito, lepo nijansirano, nje igra se ponaša z veliko mimiko. Upajmo, da je nismo videli zadnjikrat! — Dr. Vošnjakovi »Lepi Vidi«, s katero se je završila letošnja gledališka dóba, zajeta je snov iz jednakoimenovanega Jurčičevega romana, vendar jo je izvedel gospod